

Pisa Magnus Etruriæ Dux sæpe moratur, & in ea Domicilium habent Equites D. Stephani, ab Magno Duce instituti. Primarium Templum quod *Domum* vocant, ambitum habens 10x1 passuum, columnisque subnixum LXX, & splendida Præfulis ædes ex spolijs ædificarunt *Pisani*, quæ devictis ad Panormum Saracenis retulerunt. Ager suburbicarius segetibus est percommodus: adeoque fertilis, ut *Etruriam* fere totam pascat, & exteris etiam annonam non neget. Vina ibi notæ non admodum probæ: Pepones optimi. *Luca*: *Tusci Delitium*, *Tusci laus incluta Cæli*, inquit de ea Iul. Scaliger. *Luca* Latinis Græcisque Scriptoribus notissima: Strab. & Ptol. *Luca*. Nomen retinet, litteris omnibus; Vrbs, Templis & Ædificijs splendida populoque frequens, jacet in planicie; Collibus undique circumdata; Mœnibus est firmissima, quadrato strata silice, spacio parvo, sed Civibus arta & negotiationum plena. Incolæ lauti sunt, prudentes, ingeniosi: quique libertatem diu sapientissime conservarunt integram, licet finitimorum bellis haud raro petiti. *Pistorium* hodie *Pistoia*. Mœnibus cincta ætateque plurimum legitur ab Desiderio Langbardorum Rege: iisdem post nudata, fossis impletis & undique complanatis, omni agro inter Florentinos & Lucenses diviso; Tandem Florentini totam suæ subjecerunt ditioni. *Florentia*, Etruriæ caput & Metropolis. Hodie vulgo *Fiorenza*, vel *Firenza*. *Florentia* nomen id habere putatur vel ab *Flore*, cui ob felicitatem florentemque fortunam similis: vel ob *Florida* excellentiaque Incolarum ingenia: vel denique quod ab Roma deducta esset omnium Urbium florentissima. Ambitum habens sex millium, supra nonaginta millia continens Incolarum, æquali loco jacet ad Arnun, quo interfecatur, quatuor eximiis conjuncta Pontibus, silice quadrato strata, latis ornata Plateis, Collibus cincta est Theatri instar ab Oriente & Septentrione amœnissimis, quique undique fructiferis vestiti arboribus: qua Occidens est pulcrum habet planiciem: Cæli regione inter Arerium & Pisam media mistaque: quarum Urbium prior acutissima fert ingenia, altera homines memoria valentes singularem. Munit eam contra vim externam hostiumque incursiones brachiis aliquot suis Apenninus. Splendore & elegantia summa est: ut voce incertoque vulgi sermone feratur, *Fiorenza la bella, totiusque flos Italia*. Multa hic cum sacra tum prophana publica ædificia; quæ brevitatis studio prætereo. Incolæ acuti, graves, facundi, bonarum artium studiosi. Pecuniæ sunt studiosiores, cuius conquirendæ desiderio in ultimis etiam terris negotiantur. Mulieres forma pudicitiaque præstantes, earumque, ut & Virorum, Vestitus supra modum egregius & decorus. *Volaterra*, *Ὀβολατὲρραι* Ptol. *Aqua Volaterra* Itinerariæ Tabulæ, Difficili asperoque iugo est imposita. Mœnia quadratis constant Lapidibus, longitudinis senum fere pedum; qui eleganter & adfabre absque bitumine compositi. Quinis in Urbem portis aditus datur: pro singulis Fons eximius aquas ejaculatur purissimas. Antiquitatem eius arguunt Muri, quibus adhuc cingitur, Sepulcra, Epitaphia litteris Etruscis posita, Veterissimæ ex Marmore Statuæ, Lapidis elaborati, qui indies hic eruuntur, & alia.